

LUNDS
UNIVERSITET

”Svenskhatet i Finland gör att jag inte vill åka till mitt gamla hemland”

– En komparativ analys av hur narrativet om svenskhatet i Finland under Covid-19, dementeras eller reproduceras i *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*

Sandra Sonntag

Kandidatuppsats i Europastudier

EUHK30

VT 2021

Handledare: Niklas Bernsand

ABSTRACT

A comparative analysis of three opinion-based texts from *Hufvudstadsbladet* and three from *Dagens Nyheter*. The primary purpose of the thesis is to study how the narrative about hatred of Swedes in Finland, during the Covid-19 pandemic, is either deconstructed or reproduced in the two newspapers, as well as distinguish the differences and similarities between them. The secondary purpose is to, based on the theoretical framework and the historical background, discuss how Sweden and Svenskfinlands, or Swedish Finlands, view on their neighbouring country is reflected in the material and results of the analysis.

Therefore, the theoretical framework includes theories of imagined communities and the perception of others in relation to national identity. The methodological structure is based on a comparative analysis categorized into four different narrative thematizations that are decided by a smaller narrative analysis of the general themes in the material. Lastly, it is concluded in the final discussion that the similarities between the two newspapers are more prominent than the differences. The similarity is the newspapers main tendency to deconstruct the narrative about hatred of Swedes in Finland, whilst the difference is that it is also reproduced in *Dagens Nyheter* unlike in *Hufvudstadsbladet*.

Nyckelord: Svenskhat, Finland, Covid-19, föreställningar om den Andre, komparativ analys

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
1.2 Disposition	2
1.3 Avgränsning	3
1.4 Tidigare forskning	3
2. HISTORISK BAKGRUND OCH TEROI	5
2.1 Historisk bakgrundskontextualisering	5
2.1.1 Gemensam historia, migration och det finska i Sverige	5
2.1.2 Det finska språket i Sverige.....	7
2.1.3 Finlandssvenska kontexten och det svenska i Finland	8
2.1.4 Det svenska språket och språkdebatten i Finland	9
2.2 Teori	10
2.2.1 Föreställda gemenskaper och föreställningar om den Andre	10
2.2.2 Berättelser som verktyg för att producera och reproducera föreställningar om den Andre	12
3. METODOLOGI OCH MATERIAL	13
3.1 Metodologi	13
3.1.1 Narrativ metod.....	13
3.1.2 Komparativ analys.....	15
3.1.3 Komparationens beståndsdelar – narrativ tematisering.....	17
3.2 Material	18
3.2.1 <i>Hufvudstadsbladet</i>	19
3.2.2 <i>Dagens Nyheter</i>	20
3.2.3 Framtagning av material.....	20
4. ANALYS	22
4.1 Narrativa tematiseringar	22
4.1.1 <i>Hufvudstadsbladet</i>	22
4.1.2 <i>Dagens Nyheter</i>	23
4.1.3 Valda narrativa tematiseringar	24
4.2 Komparativ del	24
4.2.1 Relationen till grannen	24
4.2.2 Landskampen om pandemin.....	27
4.2.3 Den stängda gränsen.....	29
4.2.4 Rädslan för svenska smittspridare	31
5. AVSLUTANDE DISKUSSION	34
6. FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING	37
BIBLIOGRAFI	38

1. INLEDNING

De fysiska gränserna mellan Sverige och Finland är vanligtvis nästintill obefintliga, mängder av människor passerar dagligen gränsen för att arbeta, turista, handla eller besöka släkt och vänner. I och med att Covid-19 på allvar slog till mot Norden i mars 2020, kom detta att förändras, plötsligt präglades det tidigare nästintill gränslösa Norden av gränskontroller och reserestriktioner, så även mellan Sverige och Finland. Under natten till den 18 mars stängde Finland ner alla sina gränser för fritidsresor och även annan trafik begränsades. Detta gjorde att det plötsligt nästan endast var finska medborgare som hade möjlighet att återvända till Finland och att svenskar inte längre kunde röra sig fritt utan särskilda tillstånd.¹

Restriktionerna, som till en början gällde alla Finlands gränser och var likvärdiga gentemot alla länder, förändrades över året men gränsen mot Sverige var en av dem som förblev strikt medan de övriga nordiska länderna åter blev fria att resa in i Finland. Detta, i kombination med att Sveriges och Finlands strategier för att hantera pandemin skilt sig åt, samt att smittläget i de två länderna har varit helt olika, har gjort att diskussioner och berättelser om synen på svenskar i Finland har varit framträdande under året. Det har spridits berättelser i sociala medier och i olika kommentatorsfält om att svenskspråkiga personer och svenskregistrerade bilar och båtar har blivit kritiserade för att de besöker Finland.² Detta har gjort att det i sociala medier och i media har börjat föras ett narrativ om ett nytt svenskhat i Finland. Sedan tidigare har det förekommit ett svenskhat i Finland med helt annan innebörd som har konnoterats med Sannfinländarna och deras förhållning gentemot den finlandssvenska minoriteten och det svenska språket i Finland. Det intressanta i denna förskjutning av innebörden av begreppet svenskhat är att det, till skillnad från det tidigare, riktar sig åt rikssvenskar och mer specifikt mot den svenska pandemihanteringen, snarare än åt den finlandssvenska minoriteten.³ Detta har resulterat i att det nya svenskhatet centreras mer kring nationalstater snarare än etnokulturella kopplingar, vilket också gör det till något värt att studera.

¹”Finland stänger snart gränserna”, SVT Nyheter, 17 mars, 2020,

<https://www.svt.se/nyheter/snabbkollen/finland-stanger-snart-granserna>.

² Emil Friman och Victoria Wirén, ””Jag har aldrig känt mig så ovälkommen i mitt hemland” – svenska resenärer i Finland blir utpekade på sociala medier”. *Yle*, 28 juli, 2020.

<https://svenska.yle.fi/artikel/2020/07/28/jag-har-aldrig-kant-mig-sa-ovalkommen-i-mitt-hemland-svenska-resenarer-i-finland>.

³ Ann-Cathrine Jungar, ”Svenskhatet”, *Hufvudstadsbladet*, 30 augusti, 2020, 15.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att, med hjälp av narrativa tematiseringar, komparativt analysera hur narrativet om svenskhat i Finland under Covid-19 antingen dementeras eller reproduceras i sex olika åsiktsbaserade medietexter, tre från *Hufvudstadsbladet* och tre från *Dagens Nyheter*. De narrativa tematiseringarna bidrar med att urskilja generella mönster i texterna som synliggör de beståndsdelar i materialet som antingen dementerar eller reproducera narrativet om svenskhat och därmed möjliggöra urskiljandet av tendenser till likheter och skillnader i tidningarna, som är det som utgör grunden för den komparativa analysen. Det primära syftet är att i analysen urskilja likheter och skillnader i hur de mönster och teman, som återfinns i materialet, används i respektive tidning för att antingen dementera eller reproducera narrativet om svenskhat. Baserat på analysen, tillsammans med ett djupgående bakgrundskontextualiserande kapitel, och teorier om föreställda gemenskaper och föreställningar om den Andre, är det sekundära syftet att diskutera hur Svenskfinland och Sveriges syn på relationen med grannlandet speglas i materialet.

1.2 Disposition

För att uppfylla studiens syfte vilar den avslutande diskussionen på ett historiskt bakgrundskontextualiserande kapitel, teorier om nationella identiteter och föreställningar om den Andre, samt två olika metoder, narrativ och komparativ metod. Dispositionen ser därmed ut som följande, inledningsvis bidrar det historiska bakgrundskontextualiserande kapitlet med en grundläggande förståelse för den svenska och finländska kontexten, hur ländernas gemensamma historia ser ut och vilka kopplingar som finns länderna emellan. I andra delen av samma kapitel presenteras teorier om nationella identiteter och föreställningar om den Andre, som sedan i den avslutande diskussionen bidrar med bredare perspektiv. Sedan följer ett metodologikapitel där analysens två steg presenteras, där det första består av en mindre narrativ metod vars syfte är att urskilja beståndsdelarna i materialet som används för att antingen dementera eller reproducera narrativet om svenskhat, vilka sedan bildar de narrativa tematiseringarna. Det andra metodologiska steget består av en komparativ analys, där de narrativa tematiseringar som framkommit ur den narrativa analysen, används som analytiska verktyg för att tematiskt urskilja likheter och skillnader mellan tidningarna. Analyskapitlet är indelat i den narrativa analysen och den komparativa analysen, som i sin tur är strukturerad efter fyra olika narrativa tematiseringar. Vidare sammanfattas allt i det avslutande

diskussionskapitlet, där analysresultaten diskuteras i förhållande till den historiska bakgrundskontextualiseringen och teorierna, med syfte att diskutera hur Svenskfinland och Sverige ser på relationen med grannlandet. Avslutningsvis presenteras förslag på vidare forskning i uppsatsens avslutande kapitel.

1.3 Avgränsning

I ett tidigt skede gjordes avvägningen att den begränsade tidsramen för uppsatsen gjorde att det mest fördelaktiga skulle vara att basera studien på ett redan existerande material. Till en början var tanken därmed att studera olika narrativ om känslor kring den stängda gränsen mellan Finland och Sverige, som konsekvens till Covid-19, i olika åsiktsbaserade medietexter. Under arbetets gång framkom det dock ett begrepp som var vanligt förekommande bland de olika texterna, nämligen svenskhat. I både finlandssvenska och svenska åsiktsbaserade medietexterna skrevs det om ett svenskhat från Finlands sida, kopplat till antingen den stängda gränsen eller de höga svenska smittalen. Eftersom denna innebörd av begreppet svenskhat var nytt och skiljde sig från den som i Finland tidigare riktat sig mot den svenskspråkiga minoriteten i landet, kom studiens syfte att avgränsas till att i huvudsak undersöka vad som i materialet antingen användes för att dementera eller reproducera detta nya narrativ om svenskhat. Vidare framkom det att detta svenskhat omskrevs på olika sätt i de svenska texterna än i de finlandssvenska och därmed preciseras undersökningen till att även studera hur det skrivs om detta narrativ skiljer sig åt och är sig likt i de svenska och finlandssvenska medietexterna. Anledningen till att studien avgränsades till att fokusera på det svenska och finlandssvenska perspektiven, snarare än det svenska och det finska, var rent språkligt då materialet som finns tillgängligt på svenska från den finländska sidan representerar den finlandssvenska befolkningen och inte hela landet.

1.4 Tidigare forskning

För att placera studien i en större forskningstradition finns det en relevans i att contextualisera vad som studerats inom liknande ämnesområden tidigare. Den tidigare forskningen om hur Covid-19 pandemin har påverkat relationerna mellan Sverige och Finland är fortfarande begränsad eftersom ämnet är så pass nytt. Än mindre forskning finns det om denna studies specifika ämne om kopplingen mellan pandemin och narrativet om svenskhat i Finland. Däremot finns det en del att tillgå gällande relationen mellan Sverige och Finland, samt om förhållandet till det svenska i Finland, innan pandemin. Exempelvis publicerades 2008 Ainur

Elmgrens doktorsavhandling *Den allra käraste fienden: Svenska stereotyper i finländsk press 1918–1939*, som handlar just om vilken bild som producerades, och reproducerades, om Sverige och svenskhet i finsk media under mellankrigstiden. Mer specifikt fokuseras studien på hur föreställningar om det svenska i Finland porträtterades i officiella mediasammanhang och även hur detta gick att koppla till föreställningen om det finska i Finland.⁴

Studien visar på att bilden av det svenska i Finland länge har varit problematisk och något som finns ett värde i att studera. Eftersom den fokuserar på finländsk medias allmänna bild av det svenska i Finland under den begränsade tidsperioden, mellankrigstiden, och det sedan dess tillkommit flera aspekter i den svenska och finska kontexten som har påverkat denna bild, inte minst Covid-19 pandemin, kan denna studie ses som en utveckling av Elmgrens arbete, samt en fördjupning av hur denna allmänna bild av det svenska under en kris driver upp ett narrativ om svenskhet.

⁴ Ainur Elmgren, *Den allrakäraste fienden: Svenska stereotyper i finländsk press 1918-1939* (Lund: Sekel bokförlag, 2008).

2. HISTORISK BAKGRUND OCH TEROI

För att i den avslutande diskussionen av uppsatsen kunna diskutera hur ländernas syn på varandra speglas i resultaten från analysen och följaktligen bidra med mer värdefulla slutsatser, krävs i denna uppsats ett omfattande bakgrundskontextualiserande och teoretiserande kapitel. Första delen av detta kapitel består därmed av en grundläggande men omfattande historisk bakgrundskontextualisering, vars syfte är att bidra med en ökad förståelse för hur relationerna mellan Sverige och Finland har sett ut historiskt samt hur de ser ut idag, bortsett från hur de påverkats av covid-19 pandemin. Andra delen av detta kapitel består av en teoribaserad del, där olika teoretiska utgångspunkter om nationella identiteter och föreställningar om den Andre presenteras, samt hur dessa produceras och reproduceras med hjälp av stereotypisering och berättande.

2.1 Historisk bakgrundskontextualisering

Det finns några olika perspektiv och aspekter från kopplingarna mellan Sverige och Finland som är av relevans för att förstå deras nutida relationer. I första hand presenteras deras gemensamma historia, den in- och utflyttning som skett mellan länderna, samt vilka kopplingar detta har till den finska kontexten i Sverige och det finska språkets ställning i Sverige. Vidare förflyttas fokus till att belysa det svenska i Finland, där huvudfokus ligger på den Finlandssvenska kontexten och det svenska språket.

2.1.1 Gemensam historia, migration och det finska i Sverige

Finland och Sverige är två länder som delar en lång historia och som därmed även har kulturella och sociala kopplingar. Det har hittats kulturella kopplingar mellan Finland och det skandinaviska Sverige redan från förhistorisk tid. Vidare dateras den första svenska befolkningen på finska mark till 1100-talet, och efter detta fortsatte den svenska migrationen till Finland vilket i sin tur kom att influera den finska kulturen och bidra till att en ny överklass i Finland. Även i den moderna historien har det förekommit, och förekommer det, stora migrationsvågor mellan länderna som konsekvenser av bland annat kolonisation, flykt, handel och efterfrågan på arbetskraft.⁵

⁵ Jari Kuosmanen, "Finnkampen: en studie av finska mäns liv och sociala karriärer i Sverige" (Diss., Göteborgs universitet, 2001), <http://hdl.handle.net/2077/9598>, 210.

Under de 560 år, mellan 1249 och 1809, som Finland utgjorde den östra delen av det svenska riket, blev det en integrerad region där det förekom naturliga förflyttningar av människor inom hela riket.⁶ Människor flyttade från de finska delarna till de svenska för att arbeta med bland annat skogsbruk, och i motsatt riktning flyttade svenskar för att hålla ställningarna i de östra delarna av riket.⁷ En av de grupper som invandrade från Finland till Sverige under denna period var de som vanligen brukar benämnas som skogsfinnarna. De var några tiotusentalfinländare som mellan 1500- och 1600-talen kom för att bruka skogen och skapade ett starkt finskt fäste där de bosatte sig i Mellansverige, som finns kvar än idag trots att ingen ny större inflyttning med finska influenser har tillkommit efter detta. Även alla de finländare som under stormaktstiden flyttade till Stockholm för att arbeta kom att bli en av de större grupperna att invandra till Sverige under denna tid.⁸ Denna mobilitet och blandning av människor bidrog även till att språk och kultur flyttades inom riket vilket har varit en bidragande faktor till svenskans position i Finland idag och vice versa. Dock har migrationen mellan de två länderna fortsatt även efter Sverige överlät Finland till Ryssland, i freden i Fredrikshamn 1809 och när Finland 1917 blev självständigt, både i form av flykt och arbetskraftsinvandring.⁹

Det har flytt människor från Finland till Sverige under olika perioder av historien och av olika orsaker, men de senaste och mest omfattande var under det finska inbördeskriget, under det finska vinter- och fortsättningskriget, samt under Lapplandskriget mot Nazityskland. Framför allt under de tre krigen som utspelade sig under andra världskriget var det en avsevärd mängd människor som flydde från Finland. Det brukar uppskattas till omkring 130 000 människor som sökte skydd i Sverige, varav omkring 70 000 var krigsbarn. Av alla dessa människor som kom till Sverige från Finland under denna tid brukar det räknas att omkring 6000–10 000 av dem stannade kvar i Sverige.¹⁰

⁶ Matti Klinge, "Alla finnar är svenskar", i *Svenskt i Finland 1 studier i språk och nationalitet efter 1860*, red. Max Engman och Henrik Stenius, (Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland, 1983), s. 42.

⁷ Kuosmanen, "Finnkampen", s. 211.

⁸ Eric De Geer och Erling Wande, "Finnar", i *Det mångkulturella Sverige: en handbok om etniska grupper och minoriteter*, red. Ingvar Svanberg och Harald Runblom, (Stockholm: Gidlund, 1989), s. 95.

⁹ Kuosmanen, "Finnkampen", s. 210.

¹⁰ Kuosmanen, "Finnkampen", ss. 211–212.

Efter kriget, när människor inte längre behövde fly från Finland, blev det istället vanligt att finländare sökte sig till Sverige för att arbeta. Detta eftersom den finska arbetsmarknaden i mångt och mycket fortfarande bestod av jord- och skogsbruk och Sverige hade blivit ett industrialiserat land som var i behov av arbetskraft. Det var den ökade tillgängligheten inom Norden som möjliggjorde att finländare fick lov att arbeta i Sverige. Redan 1943 avskaffades kravet på arbetstillstånd för nordiska medborgare, 1949 togs visumtvånget bort, samt att arbetsmarknaden inom Norden 1954 gjordes helt tillgänglig för alla medborgare. Från 1945 till 1990 räknar man att omkring 500 000 människor flyttade från Finland till Sverige varav drygt hälften av dem sedan återvände. Om däremot de som stannade räknas, inklusive de med minst en finländsk förälder, uppskattas det att det idag finns omkring 450 000 finländare i Sverige.¹¹ Baserat på detta kan det konstateras att finländare är en av de största minoritetsgrupperna i Sverige, vilket också utgör en del av trafiken från Sverige till Finland idag.

2.1.2 Det finska språket i Sverige

Finskans ställning i Sverige kan historiskt sett tolkas ha varit stark baserat på att det långt innan det går att tala om Sverige som en nation har varit det näst vanligaste språket i Sverige. Runt åren 2012–2013 fanns det omkring 200 000 finskspråkiga i Sverige, detta inklusive den lokala varieteten meänkieli, eller norrbottensfinska, vilka då var de största minoritetsspråken i Sverige.¹² Norrbottensfinskan har fått egen minoritetsklassificering eftersom det är en lokal varietet av finskan som främst talas i Norrbotten, eller mer specifikt i Tornedalen där de fem kommunerna Haparanda, Övertorneå, Pajala, Gällivare och Kiruna är inräknade på den svenska sidan.¹³ I dessa områden är varianter av finskan starkt utpräglad och generellt talas det i större utsträckning om finsk- eller svenskspråkiga byar än om enskilda individers modersmål.¹⁴ Detta tyder på hur integrerad detta område är och Tornedalen, eller mer specifikt Haparanda-Tornio, brukar klassas som en av Sveriges två transnationella regioner där den nationella gränsen vanligtvis är nästintill obefintlig och beslut fattas ofta gemensamt över landsgränsen.¹⁵

¹¹ Kuosmanen, "Finnkampen", ss. 212–214.

¹² Mikael Parkvall, *Språken: Den nya mångfalden*, (Göteborg: Makadam förlag, 2019), ss. 30–31.

¹³ Mikael Parkvall, *Sveriges språk – vem talar vad och var?* (Stockholm: Institutionen för lingvistik, Stockholms universitet, 2009), <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn%3Anbn%3Ase%3Asu%3Adiva-28743>, s. 38.

¹⁴ Parkvall, *Sveriges språk*, s. 46.

¹⁵ "Tornio Haparanda – gränssamarbete", Tornio stad, hämtad 2 maj, 2021, <https://www.tornio.fi/sv/staden-och-forvaltning/information-om-tornea/torniohaparanda-granssamarbete/>.

Med status som minoritetsspråk kan svenska kommuner ansöka om att bli finska förvaltningsområden eller förvaltningsområde för meänkieli, vilket innebär att de med finska som modersmål har vissa rättigheter att kunna använda sitt modersmål i kontakt med myndigheter, samt barn- och äldreomsorg. Kommunerna som är förvaltningsområden får ett statsbidrag för att kunna upprätthålla de tjänster som krävs för att uppfylla minoritetens rättigheter.¹⁶ År 2020 ingick 66 kommuner i det finska förvaltningsområdet,¹⁷ samt 10 i förvaltningsområdet för meänkieli.¹⁸

2.1.3 Finlandssvenska kontexten och det svenska i Finland

Inom den finländska kontexten finns det en relevans i att tydliggöra att vissa grupper och regioner har starkare kopplingar till Sverige, svensk kultur och det svenska språket än andra, nämligen finlandssvenskarna i Svenskfinland. Svenskfinland är samlingsnamnet för de fyra svenskspråkiga regionerna i Finland, Nyland, Österbotten, Egentliga Finland, samt Åland.¹⁹ Dessa regioner är lokaliserade längs kusterna och kan därmed ses som den geografiska kopplingen mellan Sverige och Finland, eftersom det i huvudsak är från dessa regioner som förflyttningen mellan Finland och Sverige har skett och det är där det svenska har satt störst prägel i Finland.²⁰ Därmed kan det konstateras att ”Finlandssvenskarna så att säga symboliserar det faktum att folkrörelser mellan Finland och Sverige har förekommit i över tusen år”²¹. Erik Allardt använder detta perspektiv kopplat till begreppen centrum och periferi, där finlandssvenskarna dels benämns som en del av den finländska periferin mot Sverige, men även som centrum för rörligheten över Östersjön.²² Att benämna Svenskfinland som centrum för förflyttning i Östersjöregionen, visar att det finns en relevans i att ha en förståelse för den finlandssvenska kontexten i studier kopplade till relationen mellan Finland och Sverige.

¹⁶ ”Förvaltningsområdena växer stadigt”, minoritet.se, senast uppdaterad 19 maj, 2020, <https://www.minoritet.se/1057>.

¹⁷ ”Kommuner i förvaltningsområdet för finska”, minoritet.se, senast uppdaterad 20 oktober, 2020, <https://www.minoritet.se/omraden-for-finska>.

¹⁸ ”Kommuner i förvaltningsområdet för meänkieli”, minoritet.se, senast uppdaterad 20 oktober, 2020, <https://www.minoritet.se/3505>.

¹⁹ Nils Storå, ”Svenskfinland”, *Nationalencyklopedin*, hämtad 2 maj, 2021, <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/svenskfinland>.

²⁰ Erik Allardt, ”De språkliga minoriteterna i Väst-Europa och finlandssvenskarna”, i *Svenskt i Finland I studier i språk och nationalitet efter 1860*, red. Max Engman och Henrik Stenius, (Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland, 1983), ss. 36–37.

²¹ Allardt, ”De språkliga minoriteterna i Väst-Europa och finlandssvenskarna”, s. 37.

²² Allardt, ”De språkliga minoriteterna i Väst-Europa och finlandssvenskarna”, s. 37.

Vidare visar placeringen av finlandssvenskarna i den finländska periferin att det även är relevant att förstå den finlandssvenska kontexten i förhållande till den finska. Placeringen i periferin kan både hänvisa till deras geografiska placering, men även till deras sociala ställning som minoritetsgrupp i Finland. Allardt menar att kategoriseringen som minoritet i huvudsak kännetecknas av språkliga aspekter, där minoriteten i större utsträckning än majoriteten behärskar både minoritets- och majoritetsspråket i landet, vilket gör att finlandssvenskarna kan kategoriseras som en minoritetsgrupp i Finland. Detta eftersom den svenskspråkiga befolkningen i Finland i större utsträckning numera även behärskar det finska språket, vilket inte alltid är fallet i motsatt riktning.²³ Därmed är även den språkliga kontexten i Finland en relevant aspekt att belysa för att få en komplett förståelse för helheten.

2.1.4 Det svenska språket och språkdebatten i Finland

Svenskans ställning i Finland har historiskt sett varit stark, fram till 1863 var det till och med det officiella språket i Finland, och sedan 1919 har både svenskan och finskan varit nationalspråk i Finland.²⁴ Sedan 2004 garanterar språklagen att samhällsservice, utbildning och informationsförmedling ska finnas tillgängligt på båda språken samt att alla har rätt att använda sitt modersmål hos myndigheter.²⁵ Idag är alla Finlands kommuner indelade som antingen enspråkiga eller tvåspråkiga, där de antingen kan vara endast svensks- eller finskspråkiga, eller tvåspråkiga med ett av språken som majoritetsspråk och det andra som minoritetsspråk. Denna indelning av vilka kommuner som är en- eller tvåspråkiga, genomförs var tionde år av Statsrådet baserat på officiell statistik över språkläget i samtliga kommuner. För att en kommun ska klassas som tvåspråkig krävs det att minst åtta procent av, eller minst 3000, invånare har minoritetsspråket som modersmål. Sedan 2013 och fram till 2022 är 49 av Finlands 311 kommuner två- eller svenskspråkiga, varav de 16 som är enspråkigt svenska är lokaliserade på Åland och 15 av de 33 tvåspråkiga har svenska som majoritetsspråk.²⁶ Denna bild av svenskans verkliga utspridning i Finland innebär även att mediabevakning finns tillgängligt både på finska och på svenska, för att tillgodose hela landets befolkning. Två exempel på detta är den

²³ Allardt, ”De språkliga minoriteterna i Väst-Europa och finlandssvenskarna”, ss. 36–37.

²⁴ ”Finland”, *Nationalencyklopedin*, hämtad 2 maj, 2021, <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/finland>.

²⁵ Språklag, 423/2003, hämtad 2 maj, 2021, [https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423?search\[type\]=pika&search\[pika\]=Spr%C3%A5klag](https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423?search[type]=pika&search[pika]=Spr%C3%A5klag).

²⁶ ”Tvåspråkiga kommuner”, Kommunförbundet, 2 november, 2020, <https://www.kommunforbundet.fi/kommuner-och-samkommuner/tvasprakiga-kommuner>.

svenskspråkiga tidningen *Hufvudstadsbladet* och det statliga mediebolaget svenska YLE som båda är för landets finlandssvenska befolkning.²⁷

För att förstå bakgrunden till narrativet om svenskhat är det även relevant att kontextualisera dess historiska språkliga aspekter. Svenskans position i Finland är inte alltid självklar, och det har länge pågått en språkdebatt där relationerna mellan de svensk- och finsktalande till viss mån har varit, och är, ansträngd. Det svenska språket etablerades som officiellt i Finland i samband med den svenska kolonialiseringen av Finland och under denna period var den finska överklassen svensk. Språkdebatten började redan på 1860-talet då den finskspråkiga nationalismen, bestående av så kallade fennomaner, uppstod och sedan även den svenskspråkiga nationalismen som reaktion, också kallade svekomaner. Efter att det finska språket hade fått en etablerad dominans i Finland efter krigsåren under 1900-talets första hälft, kom språkdebatten lugnas och istället fokuseras på vilken plats svenskan ska ha i Finland. Detta eftersom andelen av befolkningen med finska som modersmål ökade och den med svenska som modersmål minskade.²⁸

2.2 Teori

I första hand presenteras Benedict Andersons teori om Imagined communities, eller föreställda gemenskaper, kopplat till Thomas Hylland Eriksens resonemang om att den nationella identiteten även definieras utifrån föreställningar om den Andre. Vidare presenteras berättandets roll i produktion och reproduktion av dessa stereotyper och föreställningar.

2.2.1 Föreställda gemenskaper och föreställningar om den Andre

För att i den avslutande diskussionen kunna diskutera hur Finland och Sverige ser på varandra och relationen till grannlandet, finns det en relevans i att inkludera Benedict Andersons definition av nationella tillhörigheter. Anderson menar nämligen att det som skapar känslor av tillhörighet inom nationer är uppbyggnaden av föreställda gemenskaper. Detta bygger på teorin om att människor som lever i samma land har byggt upp en föreställning om att de alla är del av en gemensam nationell identitet och därmed hör ihop, trots att de aldrig kommer att träffas

²⁷ Klinge, "Alla finnar är svenskar", s. 48.

²⁸ Stig Appelgren, "Finlandssvenskar", i *Det mångkulturella Sverige: en handbok om etniska grupper och minoriteter*, red. Ingvar Svanberg och Harald Runblom, (Stockholm: Gidlund, 1989), ss. 87–88.

och lever helt olika sociala liv. Två aspekter som han benämner extra viktiga i denna föreställda gemenskap, kan sammanfattas i att det finns en samsyn om nationens gemensamma historia, samt nationens yttre gränser. Med hjälp av dessa två dimensioner kan en nation sedan även konstruera en bild av en gemensam föreställd framtid.²⁹

Thomas Hylland Eriksen bygger vidare på detta resonemang om begreppet etnicitet, eller nationell identitet, där han lyfter att konstruktionen av en föreställd nationell gemenskap också inkluderar en konstruktion av de som inte ingår i denna gemenskap, alltså den Andre. Den egna gemenskapen definieras alltså delvis genom att sättas i kontrast till de föreställningar som finns om de som inte inkluderas i gemenskapen.³⁰

För att koppla detta till den finska och svenska kontexten sammanfattar Ainur Elmgren, Timo Vihavainens resonemang om att den finska nationella identiteten i många år nästintill endast har definierats utifrån dess relation till grannländerna, där det finska är det som inte är svenskt eller ryskt. Med andra ord konstrueras den finska nationella identiteten på en föreställning om ett gemensamt förflutet, men framförallt på denna distinktion mellan de som inkluderas i den identiteten och de som inte gör det, alltså de Andre.³¹ I teorin är dessa förhållningsramar relevanta för att förstå hur Finland förhåller sig till det svenska i olika sammanhang, men i praktiken blir bilden alltför generaliserad och förenklad om de olika grupperna i Finland med olika närhet till den finska nationella identiteten, inte inkluderas i resonemanget. På grund av dess språkliga och kulturella närhet med Sverige, har den finlandssvenska befolkningen i Finland inte alltid en självklar plats i det finska ”vi:et”, men är heller inte del av de Andre på samma sätt som rikssvenskar. Därmed blir linjen mellan de som inkluderas i föreställningen om den egna gemenskapen och de som inkluderas i föreställningen om den Andre, inte alltid tydlig men kan ändå användas som en grund för att förstå olika aspekter ur narrativet om svenskhet i Finland.³²

²⁹ Umut Özkirimli, *Theories of Nationalism: A critical introduction*. (London: Palgrave Macmillan, 2010), ss. 105–107.

³⁰ Thomas Hylland Eriksen, *Rötter och fötter: identitet i en föränderlig tid*. (Nora: Nya Doxa, 2004), ss. 53–55.

³¹ Timo Vihavainen, *Venäjän kahdet kasvot: Venäjä-kuva suomalaisen identiteetin rakennuskivenä*, (red.), (Helsingfors: Edita Publishing Oy, 2004). Sammanfattad i Ainur Elmgren, *Den allrakäraste fienden: Svenska stereotyper i finländsk press 1918-1939*, (Lund: Sekel bokförlag, 2008), ss. 11–14.

³² Ainur Elmgren, *Den allrakäraste fienden: Svenska stereotyper i finländsk press 1918-1939*, (Lund: Sekel bokförlag, 2008), s. 15.

2.2.2 Berättelser som verktyg för att producera och reproducera föreställningar om den Andre

Med utgångspunkt i att föreställningarna om den Andre delvis finns till för att definiera den egna gruppen, blir det relevant att precisera berättandets roll i produktionen och reproduktionen av dessa. Anna Johansson menar att olika stereotyper och generaliserande tendenser och föreställningar som finns i samhället genom berättelser reproduceras, vilket blir en stark indikation om vilken grupp som besitter makten och den sociala kontrollen i samhället.³³ Funktionen som denna form av berättande, med stereotypisering och konstruerade föreställningar om den Andre, får för människor kan därmed liknas vid ett verktyg som hjälper människor att skilja på grupper och dra gränser mellan sig själva och andra för att själva placera sig i sin egen grupp.³⁴ Av denna anledning porträtteras de, som i berättelsen, inte inkluderas i den egna gruppen ofta i negativa termer som något avvikande och skrämmande.³⁵ Baserat på detta kan det konstateras att det finns en relevans i att studera materialet om svenskhat som just berättelser. För att förståelsen för narrativet om svenskhat ska bli så stor som möjligt, krävs det att just framställningen av dessa föreställningar om den Andre studeras.

³³ Anna Johansson, *Narrativ teori och metod*, (Lund: Studentlitteratur, 2005), s. 99.

³⁴ Johansson, *Narrativ teori och metod*, s. 57.

³⁵ Johansson, *Narrativ teori och metod*, s. 63.

3. METODOLOGI OCH MATERIAL

Detta kapitel består i huvudsak av det metodologiska ramverket för uppsatsen, som är en kombination av narrativ analys och komparativ metod. Efter detta diskuteras materialvalet för uppsatsen, samt korta presentationer av de två tidningarna som utgör materialet, *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*.

3.1 Metodologi

Analysen av narrativet om svenskhat som resultat av Covid-19 pandemin och den stängda gränsen består, som nämnt ovan, av två metodologiska delar. Där det första steget består av en narrativ analys för att urskilja vilka beståndsdelar i materialet som antingen dementerar eller reproducerar narrativet om svenskhat, i *Hufvudstadsbladet*, respektive *Dagens Nyheter*. Vidare består det andra steget av en komparativ analys, där resultaten från den narrativa analysen jämförs för att illustrera vad som används för att dementera respektive reproducera narrativet om svenskhat i de två tidningarna, samt vad som är sig likt och skiljer sig åt i de svenska och finlandssvenska åsiktsbaserade mediatexterna.

3.1.1 Narrativ metod

Analysens första del bygger på narrativ metod, eftersom huvudsyftet med studien är att jämföra hur narrativet om svenskhat hanteras i Finland respektive Sverige är dock komparativ analys den huvudsakliga metoden för studien. Däremot är, som ovan nämnt, den narrativa analysen viktig i urskiljandet av de beståndsdelar som konstruerar diskussionerna om narrativet i materialet, vilka sedan bildar de tematiseringar som jämförs i den komparativa delen. Det som begreppet narrativ syftar till i denna uppsats, är den vida definitionen som används inom samhällsvetenskaplig narrativ forskning, alltså att det finns en händelse som är orsakad av någon eller något och som upplevs av någon, för att sedan framställas av någon.³⁶ Med hjälp av denna definition möjliggörs kategoriseringen av det som benämns som narrativet om svenskhat, kopplat till Covid-19 pandemin, som just ett narrativ värt att studera. I narrativet är händelsen att det börjar rapporteras om fientlighet mot svenskar i Finland, som en konsekvens av den rådande pandemin och gränsstängningarna, vilket sprider sig till Sverige och skapar

³⁶ Lars-Charter Hydén, ”De otaliga berättelserna”, i *Att studera berättelser. Samhällsvetenskapliga och medicinska perspektiv*, red. Lars-Charter Hydén och Margareta Hydén, (Stockholm: Liber AB, 1997), s. 20.

reaktioner och sedan kategoriseras under benämningen svenskhat när det framställs i både svensk och finlandssvensk media.

Det är relevant att poängtera att narrativ metod är en mångfacetterad metodologisk skola som både har influerats av, och ingår i, flera olika forskningsdiscipliner. Detta som resultat av att delar av samhällsvetenskapen började röra sig mot mer subjektiva förhållningssätt till forskning och analys och började intressera sig för de narrativa metoder som ursprungligen kom från litteraturvetenskapen. I samband med detta präglades den ursprungliga litterära narrativa analysen av flera skilda forskningstraditioner och synsätt, vilket sedan resulterade i att narrativ analys idag kan användas på många olika sätt och med olika syften. Detta gör just narrativ metod oerhört flexibel att använda, eftersom den inte nödvändigtvis måste följa en strikt metodologisk modell, vilket gör att den går att vinkla baserat på det syfte den används för.³⁷ Därmed har avvägningen gjorts att trots det material som är vanligast förekommande inom narrativa studier snarare är intervjuer, muntliga berättelser och litterära verk, än medietexter, kommer metoden att anpassas efter det specifika materialet i denna studie.

Vidare menar Alexa Robertson att det, med hjälp av den bredare samhällsvetenskapliga förhållningen till själva begreppet berättelse, inte heller finns samma krav på olika beståndsdelar i texten för att det ska kunna behandlas som en berättelse, som inom litteraturvetenskapen. Snarare har förhållningssättet att det är genom berättelsen som vår sociala verklighet, möjliggjort studerandet av annan text med hjälp av tolkande kvalitativa principer från narrativ metod.³⁸ Detta kan utvecklas ytterligare med hjälp av Elliot Mishlers reflektioner om forskarens roll i skapandet av berättelser. Mishler menar att berättelser, eller narrativ, inte är något som hittas i vardagligt tal eller nedskriven text, utan snarare något som forskaren skapar genom att placera något i en viss teoretisk och metodologisk kontext.³⁹ Med andra ord innebär förhållningssättet att det inte är formen på den kategoriserade berättelsen som avgör om det är en berättelse, utan kontexten den placeras i av forskaren. Visserligen diskuteras detta i förhållande till forskningsintervjuer, och hur berättelser konstrueras utifrån de sammanhangen,

³⁷ Alexa Robertson, "Narrativanalys", i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, red. Göran Bergström och Kristina Boréus, (Lund: Studentlitteratur, 2005), s. 224.

³⁸ Hydén, "De otaliga berättelserna", ss. 16–18.

³⁹ Elliot G Mishler, "Modeller för berättelseanalys", i *Att studera berättelser. Samhällsvetenskapliga och medicinska perspektiv*, red. Lars-Christer Hydén och Margareta Hydén, (Stockholm: Liber AB, 1997), ss. 83–86.

men i denna studie appliceras samma resonemang på medietexter. Därmed innebär det att det som benämns som narrativet om svenskhat, eller berättelsen om svenskhat, i svenska och finlandssvenska medietexter, i denna studie kan studeras med hjälp av narrativa metoder.

Huvudsyftet med inkluderingen av den narrativa analysen i uppsatsen är att urskilja de beståndsdelar som antingen demonterar eller reproducerar narrativet om svenskhat i det ursprungliga materialet, för att sedan skapa ett analysmaterial för den komparativa delen av studien. Detta innebär att den narrativa analysens omfattning inte är speciellt stor eller djupgående, utan i huvudsak består av att identifiera mönster i texterna som sedan ska vara möjliga att jämföra. Detta är även en av fördelarna med narrativa metoder eftersom ” [...] narrativ [får] oss att bli lyhörda för nyanser och hjälper oss att se saker som skulle förbises i mer tekniska tolkningar; det exkluderade så väl som det inkluderade”⁴⁰, vilket innebär att den möjliggör identifieringen av olika mönster och tendenser i de analyserade texterna, oavsett om de är tydligt uttryckta eller underförstådda. Dessutom möjliggör denna metod att fokusera på specifika drag i texternas innehåll istället för dem som helhet, vilket är användbart i fallet för materialet i denna studie då det ofta förekommer mindre, för syftet, relevanta delar av innehållet i texterna, medan andra delar är av stor relevans.⁴¹ Allt detta i kombination med den narrativa metodens flexibla karaktär, gör den till en väl anpassad metod för det specifika syftet för denna studie.

Baserat på det ovan, består den narrativa analysen i denna uppsats av en tematisk kategorisering av olika delar som antingen demonterar eller reproducerar narrativet om svenskhat i de olika medietexterna. Kategoriseringen bygger på de mönster som återfinns i materialet, vilka benämns som narrativa tematiseringar, där de vanligast förekommande är de som den komparativa analysen sedan baseras på.

3.1.2 Komparativ analys

Genom att grunda den komparativa analysen på resultaten från den narrativa, blir det en kvalitativ-komparativ analys. Dess kvalitativa aspekter kommer från den narrativa analysens

⁴⁰ Robertson, ”Narrativanalys”, s. 226.

⁴¹ Robertson, ”Narrativanalys”, ss. 225-226.

tolkande principer, vilka är väl anpassade att kombinera med komparativa metoder eftersom det, enligt Charles Ragin i *Moving beyond qualitative and quantitative strategies*, ger en,

“[...] möjlighet att utforska varje fall som en helhet. Vi kan upptäcka hur en specifik social värld fungerar, hur en betingelse är sammanflätad med en annan som är sammanflätad med en tredje. Fallen blir verkliga enheter snarare än ett knippe variabler; de får en historia, ett inre sammanhang. Genom att skildra fallet som en sammanflätning av ett eventuellt stort antal betingelser, så får vi en tolkningsram med vars hjälp vi kan tolka processer och skeenden.”⁴²

Därmed kan det konstateras att i utförandet av en kvalitativ-komparativ studie, kombineras kvalitativa tolkande metoder från narrativa analysen med kvantitativa inslag från den komparativa analysen som uppkommer i själva jämförelsen när de olika texterna ställs emot varandra. Följaktligen blir det möjligt att genomföra en bredare analys, eftersom texterna inte endast står för sig själva utan även i förhållande till varandra, vilket ger en tydligare helhetsbild.⁴³

Med syftet att studera både svensk och finlandssvensk media har det komparativa perspektivet ett värde. Detta för att kunna synliggöra hur de narrativa tematiseringarna, som dementerar eller reproducerar narrativet om svenskhet under Covid-19, liknar och skiljer sig åt i de två ländernas tidningar. Just urskiljandet av likheter och skillnader, samt övriga förhållanden mellan olika texter, är kärnan av komparativa studier. Med andra ord används komparativa metoder ofta för att finna kopplingar mellan olika texter för att kunna förstå dem i ett större sammanhang, vilket är relevant för det aktuella materialet eftersom åsiktsbaserade medietexter ofta är svar eller reaktioner på samma mönster och teman.⁴⁴

Rolf Ejvegård poängterar relevansen i att vid urvalet av material till en komparativ analys, ha säkerställandet av att det material som ska jämföras måste vara likvärdigt för att det ska finnas något värde i jämförelsen, i åtanke.⁴⁵ Thomas Denk lyfter även han detta med hjälp av begreppet komparativ validitet, kopplat till politiska komparativa studier, och menar att i synnerhet när det material som jämförs är hämtat från olika länder krävs det att det säkerställs att det ”kan

⁴² Ola Angevall, ”Working Papers in Sociology”, (Linnæus University, 2014), <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:954189/FULLTEXT01.pdf>, s. 2.

⁴³ Angevall, ”Working Papers in Sociology”, s. 3.

⁴⁴ Lennart Hellspång, *Metoder för brukstextanalys*, (Lund: Studentlitteratur, 2001), s. 78.

⁴⁵ Rolf Ejvegård, *Vetenskaplig metod*, (Lund: Studentlitteratur, 1996), ss. 39–40.

användas för att uttrycka samma egenskaper i olika länder”⁴⁶. Eftersom det material som jämförs i denna studie, både det som representerar den finlandssvenska sidan och den svenska, berör en aspekt av relationen länderna emellan men från varsitt håll, finns det en tydlig komparativ grund för studien. Däremot är det relevant att i urvalet av material vara medveten om dess härkomst för att det som representerar den finlandssvenska sidan är jämförbart med det som representerar den svenska. Därmed är det inte frågan om materialet uttrycker samma egenskaper utan snarare från vilka nyhetsmedier materialet kommer från och hur de är jämförbara, samt hur de representerar publikationslandet. Detta är något som diskuteras vidare under material nedan.

Det finns olika sätt som en komparativ analys kan organiseras på.⁴⁷ I denna studie har valet gjorts att organisera utifrån en point-by-point modell. Detta innebär att analysen genomförs inom de narrativa tematiseringar som den narrativa analysen resulterar i. Den komparativa delen kommer därmed baseras på dessa tematiseringar där varje underkapitel bygger på en av dessa narrativa tematiseringar.

3.1.3 Komparationens beståndsdelar – narrativ tematisering

De narrativa tematiseringar, bygger på de mönster som den narrativa analysen resulterar i, är också det som den komparativa analysen struktureras efter. Analysens första del består därmed av att text för text urskilja de mönster eller teman som används för att antingen dementera eller reproducera narrativet om svenskhet i respektive text, genom att stycke för stycke kategorisera deras vanligaste teman, för att sedan kunna välja ut de fyra mönster som är tydligast och mest dominerande i det sammanlagda materialet. Detta enligt följande egenkonstruerade modell.

Stycke	Text X	Text Y	Text Z
1			
2			
3			
4			

Syftet med dessa mönster är att underlätta urvalet av det relevanta att jämföra i texterna, eftersom de sedan i analysens andra del bildar de fyra narrativa tematiseringarna. Dessutom är

⁴⁶ Thomas Denk, *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*, (Lund: Studentlitteratur, 2002), s. 49.

⁴⁷ Walk, Kerry, “How to Write a Comparative Analysis”, Harvard University, hämtad 26 april, 2021, <https://writingcenter.fas.harvard.edu/pages/how-write-comparative-analysis?fbclid=IwAR0OGUQoEO5U8H3FR0mK2bpJ1fHR227D88dbXWWgUz9Gv1DSRhr7cWk0e28>.

målet med denna indelning att lyfta de tendenser i texterna som används för att antingen reproducera eller dementera narrativet om svenskhat. För att säkerställa att de bäst lämpade narrativa tematiseringarna valts rådfrågas en utomstående part om vilka de fyra bärande teman i det sammanlagda materialet är. Efter detta steg är det alltså inte längre texterna i sig som jämförs utan tidningarna, eftersom texterna behandlas som representativt för det som inkluderas i tidningarna.

För att få en tydligare struktur i analyskapitlet har ett eget metodologiskt verktyg utformats även för den komparativa analysen. Verktøjets funktion är att kategorisera och illustrera hur de narrativa tematiseringarna används för att dementera eller reproducera narrativet om svenskhat i Finland, i materialet från *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*. I den egenkonstruerade modellen jämförs detta genom att likheterna och skillnaderna mellan tidningarna urskiljs när direkta citat från texterna placeras antingen i fältet dementera eller reproducera, för att tydligare illustrera de övergripande tendenserna i respektive tidning. För att säkerställa tillförlitligheten studerar även en utomstående part materialet och placerar de relevanta citaten i respektive kategori.

Dementera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
Reproducera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>

3.2 Material

Primärkällorna i studien består av ett antal åsiktsbaserade medietexter från finlandssvenska *Hufvudstadsbladet* och svenska *Dagens Nyheter*. Åsiktsbaserade medietexter syftar till olika former av publicerade texter som på något vis inkluderar skribentens åsikter eller reflektioner kring ämnet svenskhat, detta innefattar ledartexter, insändare, debattartiklar, politiska analyser, krönikor eller liknande, snarare än traditionella nyhetsartiklar, reportage eller intervjuer. Det finns två huvudsakliga anledningar till denna avgränsning, den första är att det framförallt var i dessa typer av medietexter som det i urvalet av material gick att urskilja ett enhetligt tema kring, alltså svenskhat. Den andra anledningen är att eftersom det övergripande temat för allt material är hur det skrivs om svenskhat och inte hur svenskhatet ser ut i samhället, gjordes

avvägningen att urskiljandet maximerades genom att studera just åsikter och reflektioner om svenskhatet.

För att istället fokusera på valet av tidningar att representera den finlandssvenska respektive svenska sidan, gjordes avvägningen baserat på några olika faktorer. För det första är studiens komparativa aspekt något som påverkar materialets lämplighet, som nämnt ovan krävs det att det jämförda materialet också är jämförbart. Detta är anledningen till att de valda tidningarna att representera den svenska och finlandssvenska sidan båda är stora tidningar utan lokal eller regional anknytning, och istället gör anspråk på att representera den stora befolkningen. För det andra är det ett antal begränsningar som avgjort vilka tidningar som har kunnat användas, varav en språklig och en annan begränsat relevant material. På den finländska sidan av studien begränsas urvalet av att en stor andel tidningarna endast publiceras på finska och inte svenska. Detta kombinerat med den komparativa begränsningen blev *Hufvudstadsbladet* därmed det bästa alternativet att representera den finska sidan av studien. Det bör tilläggas att det även var det som gjorde att fokus flyttades till att studera den finlandssvenska sidan snarare än den finländska, eftersom *Hufvudstadsbladet* inte kan anses vara representativt för hela den finländska kontexten utan endast den finlandssvenska. På den svenska sidan består begränsningarna i huvudsak av begränsad tillgång till relevant material. Det som avgjorde att *Dagens Nyheter* fick representera den svenska sidan var främst att det var den tidning med den ställningen som, i den svenska kontexten, erbjöd det största urvalet av relevant material.

3.2.1 Hufvudstadsbladet

Hufvudstadsbladet, förkortas vanligen Hbl, är den största svenskspråkiga dagstidningen i Finland och grundades 1864. Från 1920-talet och framåt hade tidningen en konservativ stämpel, men år 1971 när den tidigare ägarens inflytande hade försvunnit betecknade sig Hbl som obundet liberalt borgerlig, vilket den fortfarande gör idag. Tidningen har en historia av att vara en inflytelserik aktör inom den finländska politiska debatten, framförallt mycket inflytande hade den från mitten på 1970-talet till slutet på 1980-talet. Vidare har den även stort inflytande i hur bilden av Finland speglas internationellt, däribland i de skandinaviska länderna.⁴⁸

⁴⁸ "Hufvudstadsbladet", *Nationalencyklopedin*, hämtad 5 maj, 2021, <http://www-nese.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hufvudstadsbladet>.

3.2.2 Dagens Nyheter

Dagens Nyheter, förkortas vanligen DN, är en daglig morgontidning som grundades år 1864 med avsikten att nå ut till breda folkmassor. Tidningen betecknas sedan 1998 som oberoende liberal men har historiskt även varit betecknad som utpräglad liberal. Vidare har DN sedan efterkrigstiden haft ställningen som en av Sveriges ledande opinionsorgan.⁴⁹

3.2.3 Framtagning av material

Samtliga materialet för uppsatsen är hämtat från Mediearkivet. Under framtagningen av materialet avgränsades sökningarna i två steg, inledningsvis samlades allt material in, från *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*, som framkom med de samlade sökorden Covid-19, Finland och Sverige. Detta material bestod av flera olika inriktningar och urvalet av de som kunde kategoriseras att beröra någon form av svenskhat i Finland som konsekvens av pandemin gjordes. Vidare genomfördes en mer riktad sökning efter övrigt material inom detta ämne som av någon anledning inte fångats upp i den första allmänna sökningen. De riktade sökningarna baserades på sökorden Finland och svenskhat, Finland och sverigehat, Finland och svenskskräck, samt Finland och Sverigeskräck, för att säkerställa att allt tillgängligt material blev inkluderat. Dessa sökningar filterades till att endast inkludera resultat från *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*, sedan valdes tre texter per tidning ut, med tydligast reflektioner kring svenskhatet kopplat till Covid-19, vilka bildade materialet. Dessa innefattar:

- Text 1: Corona är ingen landskamp⁵⁰
- Text 2: Finsk-svensk återförening – äntligen!⁵¹
- Text 3: En majoritet av finländarna ser Sverige som viktigaste samarbetspartnern i världen⁵²
- Text 4: ”Svenskhatet i Finland gör att jag inte vill åka till mitt gamla hemland”⁵³
- Text 5: Många drar en lättnadens suck⁵⁴

⁴⁹ Alf W. Johansson och Staffan Sundin, ”Dagens Nyheter”. *Nationalencyklopedin*, hämtad 5 maj, 2021, <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/dagens-nyheter>.

⁵⁰ Mats Löfström, ”Corona är ingen landskamp”, *Hufvudstadsbladet*, 13 juni, 2020, s. 20.

⁵¹ Tommy Westerlund, ”Finsk-svensk återförening – äntligen!”, *Hufvudstadsbladet*, 12 september, 2020, s. 1.

⁵² Gunvor Kronman, ”En majoritet av finländarna ser Sverige som viktigaste samarbetspartnern i världen”, *Hufvudstadsbladet*, 11 september, 2020, s. 19.

⁵³ Päivi Rissanen, ”Svenskhatet i Finland gör att jag inte vill åka till mitt gamla hemland”, *Dagens Nyheter*, 25 augusti, 2020, s. 19.

⁵⁴ Philip Tier, ”Många drar en lättnadens suck”, *Dagens Nyheter*, 12 september, 2020, s. 20.

- Text 6: Svenska bilar väcker oro i Finland⁵⁵

⁵⁵ Philip Tier, "Svenska bilar väcker oro i Finland", *Dagens Nyheter*, 30 maj, 2020, s. 20.

4. ANALYS

Analysens syfte är att jämföra hur narrativet om svenskhat antingen dementeras eller reproduceras i två stora tidningar i Svenskfinland och Sverige, *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*. Genom att med hjälp av en narrativ analys urskilja de vanligaste återkommande mönstren och teman i tidningarnas medietexter i analysens första del, bygger analysens andra och komparativa del på dessa narrativa tematiseringar.

4.1 Narrativa tematiseringar

Indelningen i narrativa tematiseringar bygger på att de vanligaste förekommande mönstren och teman urskiljs text för text. Detta genom att varje stycke av varje text sammanfattas i de teman som de berör, och sedan i 4.1.3 sammanställs de vanligast förekommande teman i fyra narrativa tematiseringar som den komparativa analysen sedan struktureras efter. Texterna som den narrativa analysen bygger på består av tre från *Hufvudstadsbladet* och tre från *Dagens Nyheter*, och de resultat som kommer ur alla texter representerar sedan i den komparativa analysen sina respektive tidningar.

4.1.1 *Hufvudstadsbladet*

Text 1: *Corona är ingen landskamp*, Mats Löfström – 13 juni 2020

Text 2: *Finsk-svensk återförening – äntligen!*, Tommy Westerlund – 12 september 2020

Text 3: *En majoritet av finländarna ser Sverige som viktigaste samarbetspartnern i världen*, Gunvor Kronman – 11 september 2020

Stycke	Text 1	Text 2	Text 3
1	privata relationer och kopplingar, närheten, gränsregion	längtan efter gemenskap, gränsen	relationen
2	gränsen, smittspridning och restriktioner, sorg	smittspridning och restriktioner, gränsen	restriktioner, rädsla för viruset, gränsen
3	smittspridning och restriktioner	smittspridning och restriktioner	relationen
4	smittspridning och restriktioner, sorg	gränsen, smittspridning och restriktioner	relationen, inställningen mot varandra
5	syskonrelation, granne, rädsla för viruset	gränsen, granne, relationen, privata relationer och kopplingar, samarbetspartner	studie, inställningen mot varandra
6	internet, sorg, landskamp	smittspridning och restriktioner, svenskhat	gemensam historia, inställningen mot varandra

7	längtan efter gemenskap, tillsammans	smittspridning och restriktioner, gränsen	samarbetspartner, gemensam historia
8	-	gränsen, längtan efter gemenskap, smittspridning och restriktioner	inställningen mot varandra, språket
9	-	smittspridning och restriktioner	inställningen mot varandra
10	-	smittspridning och restriktioner, gränsen	avundsjuka
11	-	smittspridning och restriktioner, tillsammans	enat land igen
12	-		relationen

4.1.2 Dagens Nyheter

Text 4: ”Svenskhatet i Finland gör att jag inte vill åka till mitt gamla hemland”, Päivi Rissanen – 25 augusti 2020

Text 5: *Många drar en lättnadens suck*, Philip Teir – 12 september 2020

Text 6: *Svenska bilar väcker oro i Finland*, Philip Teir – 30 maj 2020

Stycke	Text 4	Text 5	Text 6
1	hemländer	smittspridning och restriktioner, gränsen	smittspridning och restriktioner
2	smittspridning och restriktioner	resa, svenskskräck, svenska språket	svenskar rapporteras i Finland, gränsen
3	smittspridning och restriktioner, oro	smittspridning och restriktioner, längtan efter gemenskap, ekonomi	smittspridning och restriktioner, svenskavirusspridare
4	smittspridning och restriktioner, beredskap, oro	smittspridning och restriktioner, gränsen	resa (som orsak till smittspridning)
5	smittspridning och restriktioner, oro	gränsregioner, ekonomi, resa	resa, privata relationer och kopplingar, finländare bosatta utomlands
6	inställningen mot varandra, svenskhat	gränsen, gemensam historia, längtan till gemenskap	smittspridning och restriktioner, Sverige som syndabock
7	smittspridning och restriktioner, svenskhat, landskamp	smittspridning och restriktioner, oro, tillsammans	-
8	smittspridning och restriktioner, sorg, svenskhat	-	-
9	svenskhat, internet	-	-
10	svenskhat, gränsen	-	-
11	gränsregioner, gränsen	-	-
12	privata relationer och kopplingar, gränsen	-	-
13	smittspridning och restriktioner, inställningen mot varandra/svenskhat	-	-
14	inställningen mot varandra (motsatsen till längtan efter gemenskap)	-	-
15	politisk hållning	-	-

16	inställningen mot varandra (motsatsen till längtan efter gemenskap)	-	-
----	---	---	---

4.1.3 Valda narrativa tematiseringar

Baserat på de tematiseringar som framkommit i materialet, sammanställs de vanligaste förekommande nedan, i form av sammanfattande kategorier av de mönster och tendenser som återfinns i materialet. Dessa är de narrativa tematiseringar som den komparativa analysen bygger på:

1. Relationen till grannen
2. Landskampen om pandemin
3. Den stängda gränsen
4. Rädslan för svenska smittspridare

4.2 Komparativ del

Den komparativa analysen struktureras efter de narrativa tematiseringar som framkommit ur den narrativa analysen, där samtliga av de fyra tematiseringarna bildar ett underkapitel och syftet är att urskilja likheter och skillnader i hur dessa används för att antingen reproducera eller dementera narrativet om svenskhet i *Hufvudstadsbladet* respektive *Dagens Nyheter*. Varje underkapitel avslutas sedan med en sammanfattning av komparativa slutsatser vars syfte är att förtydliga de tendenser i texterna som är mest relevanta för studiens syfte, vilka sedan utgör grunden för den avslutande diskussionen.

4.2.1 Relationen till grannen

Den narrativa tematiseringen relationen till grannen syftar till de delar i materialet där det hänvisas till relationen mellan Finland och Sverige, antingen i bemärkelsen att reproducera att pandemin har resulterat i ett svenskhet i Finland eller för att dementera det. Hänvisningarna till denna relation inkluderar såväl historiska och ekonomiska kopplingar, som privata relationer och inställningar till den Andre, eller uppfattningar om den Andres inställning till det egna landet.

Dementera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
”Sverige är som en bror för Finland och är Finlands allra bästa vän” (Text 1)	”För Åland, som är starkt beroende av färjorna, har det här varit ett stort problem. Turismen stannade av nästan helt i somras” (Text 5)
”Stockholm är som en andra hemstad fast jag aldrig bott där” (Text 1)	”När Finlands regering nu lättar på reserestriktionerna från och med den 19 september är det många som drar en lättnadens suck, inte minst de hårt drabbade rederierna som förlorade alla sina passagerare över en natt i mars” (Text 5)
”...över hälften av finländarna, 56 procent, anser Sverige vara den viktigaste samarbetspartnern i världen. Nästan lika många, 55 procent, känner stolthet över Finlands och Sveriges gemensamma historia” (Text 3)	”Även i den bemärkelsen har alltså klyftan mellan Sverige och Finland nu blivit mindre” (Text 5)
”En vanlig sommar är kommunen fylld av svenska turister och färjan till svenska Roslagen tuffar på tre gånger per dag” (Text 1)	
”Det är inte bara ekonomiskt utan även socialt och rentav mentalt viktigt att relationerna mellan Finland och vårt i alla avseenden närmaste grannland igen normaliseras” (Text 2)	
”...kräver all gemenskap kontinuerlig omvårdnad för att inte försämrats. Även i den svensk-finska tilliten kan det uppstå sprickor om vi inte målmedvetet satsar på ständigt återkommande, relationsstärkande insatser” (Text 3)	
”Jag ser fram emot att få välkomna mina svenska vänner till både Åland och Helsingfors igen så fort virusläget är bättre. Låt oss först besegra viruset, tillsammans” (Text 1)	
”...när krisen väl blåst över kommer allt att vara som vanligt igen” (Text 3)	
Reproducera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
	”Jag skakar på huvudet och är väldigt besviken på mitt gamla hemland. Det var inte från det här landet som jag flyttade från för 46 år sedan. Man undrar hur det har kunnat bli så” (Text 4)
	”Jag tror inte jag klarar av att resa till Finland mer” (Text 4)

Något som framkommer tydligt i de båda ländernas medietexter är de förväntningar som finns på vad relationen mellan Finland och Sverige ska vara. I *Hufvudstadsbladet* tenderar Sverige att beskrivas i familjära termer som konnoterar till en nära koppling mellan länderna, exempelvis i fraserna ”Sverige är som en bror för Finland och är Finlands allra bästa vän”, och ”vårt i alla avseenden närmaste grannland”. Formuleringarna används i *Hufvudstadsbladet* som markörer och argument för den starka koppling som Finland och Sverige har, genom att indirekt indikera att det svenskhat som påstås ha uppkommit ur pandemin inte är den allmänna bilden av Sverige i Svenskfinland, alltså för att dementera narrativet om svenskhat. Även i *Dagens Nyheter* förekommer denna form av beskrivning av relationen till Finland, men i kontrast till hur de historiska kopplingarna i *Hufvudstadsbladet* används för att markera en förhoppning om hur framtiden, används de i *Dagens Nyheter* snarare för att markera en förändring med negativ inverkan på den gemensamma framtiden. Ett exempel på detta är följande fras från en insändare, ”Jag [...] är väldigt besviken på mitt gamla hemland. Det var inte från det här landet som jag flyttade från för 46 år sedan”. Sättet att benämna kopplingen mellan länderna som förstörd

under pandemin, reproducerar snarare en dementerar narrativet om svenskhat i Finland. Däremot är det viktigt att poängtera att familjära beskrivningar av relationen med grannlandet var betydligt vanligare förekommande i det finlandssvenska materialet än i det svenska.

Vidare finns det en tendens att de ekonomiska kopplingarna mellan länderna, som turism och handel, i materialet lyfts för att dementera svenskhatet genom att poängtera förlusten som det begränsade samarbetet inneburit för båda länderna. I *Hufvudstadsbladet* skrivs det bland annat att ”Det är inte bara ekonomiskt utan även socialt och rentav mentalt viktigt att relationerna mellan Finland och vårt i alla avseenden närmaste grannland igen normaliseras”, vilket återspeglas i *Dagens Nyheter* med ”När Finlands regering nu lättar på reserestriktionerna [...] är det många som drar en lättnadens suck, inte minst de hårt drabbade rederierna som förlorade alla sina passagerare över en natt i mars”. Båda exempel visar dels på samsynen som finns i Svenskfinland och Sverige om värdet av professionella samarbeten mellan länderna, dels på synen på det som en del av helheten av relationen. Med andra ord används hänvisningar till ekonomiska kopplingar mellan länderna i båda tidningar för att dementera narrativet om svenskhat i Finland, genom att ge en bild av hur viktigt det är för båda länderna att relationen återgår till det normala.

Dessutom är en viktig del av det som konstruerar diskussionerna om narrativet om svenskhat vilken effekt, eller vilka konsekvenser, pandemin kommer orsaka för relationen mellan Sverige och Finland på sikt. I *Hufvudstadsbladet* är den generella tendensen att det inte kommer orsaka några större skador för relationen och konsensus verkar vara att ”[...] när krisen väl blåst över kommer allt att vara som vanligt igen”, vilket också är en viktig del av demonteringen av narrativet om svenskhat. I *Dagens Nyheter* däremot, finns det inte samma samsyn om hur pandemin har påverkat relationen mellan länderna. Delvis förekommer den form av demontering av narrativet om svenskhat som återfinns i *Hufvudstadsbladet* även i *Dagens Nyheter*, i konstateranden som ”[...] har alltså klyftan mellan Sverige och Finland nu blivit mindre”, där innebörden är att i takt med att pandemin löper ut kommer även relationen återgå till att bli närmre igen. Delvis förekommer dock även motsatsexempel till detta där narrativet om svenskhat förekommer i bemärkelsen att reproduceras och där resonemanget slutar i att ”Jag tror inte jag klarar av att resa till Finland mer” för det finns för mycket hat, alltså med förhållningen att relationen inte längre är densamma.

Komparativ slutsats

Det finns både likheter och skillnader mellan hur relationen till grannen används, i *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*, för att antingen dementera eller reproducera narrativet om svenskhat i Finland. Den mest framträdande likheten är att de ekonomiska och professionella samarbetena mellan länderna används för att dementera narrativet om svenskhat i båda tidningarna. Skillnaderna är inte lika tydliga, eftersom den generella tendensen i båda tidningarna verkar vara att relationen kommer återhämta sig på sikt, och narrativet om svenskhat därmed dementeras, men den mest markanta skillnaden är att det i *Dagens Nyheter* även förekommer att narrativet reproduceras vid några tillfällen.

4.2.2 Landskampen om pandemin

Landskampen om pandemin syftar till de delar av materialet där det diskuteras huruvida det från Finlands sida förekommer en landskamp om vilket land som hanterat pandemin på bästa sätt, samt hur detta används för att antingen reproducera eller dementera narrativet om svenskhat.

Dementera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
<p>”Det goda läget är dumt att äventyra fast det skär i hjärtat. Ingen vet hur framtiden kommer att se ut och vems strategi som i det långa loppet varit bäst. Vi vet ändå att Finlands och Sveriges strategi har varit olika och att smittoläget just nu är annorlunda. Det är ingens fel. Ingen hade erfarenhet att bekämpa detta nya osynliga virus” (Text 1)</p> <p>”Om någon i Finland känner skadeglädje för att det i Sverige insjuknat fler personer än här i Finland har ju den personen förlorat vettet. Ingen normal människa önskar att någon annan blir sjuk. Coronaviruset är ingen landskamp, utan enbart sorgligt. Människor dör på riktigt” (Text 1)</p> <p>”Kampen mot coronapandemin fortsätter, men åtminstone härefter med lite gladare och bättre grannsämja” (Text 2)</p> <p>”Låt oss först besegra viruset, tillsammans” (Text 1)</p>	
Reproducera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
	<p>”...påbörjades en kampanj om hur Sverige misslyckats med allt och att de i Finland hade gjort ett så bra jobb. Det var stora mått av skadeglädje och hån och det sattes i gång med hatkampanjer mot Anders Tegnell i ”sociala medier”-stil” (Text 4)</p> <p>”Kommentarsfälten fylldes av hur Sverige medvetet hade velat bli av med kostsamma äldre på boendena och hur man hade tillämpat eutanasi” (Text 4)</p> <p>”Det började bli en plåga att läsa de finska kommentarerna” (Text 4)</p> <p>”Då började det bli attityder och skrivelser i de finska tidningarna som kändes väldigt obehagliga” (Text 4)</p>

I *Dagens Nyheter* är det som främst tar plats, inom denna narrativa tematisering, beskrivelser om hur det i Finland ” [...] påbörjades en kampanj om hur Sverige misslyckats med allt och att de i Finland hade gjort ett så bra jobb. Det var stora mått av skadeglädje och hån och det sattes i gång med hatkampanjer mot Anders Tegnell i ”sociala medier”-stil”. Syftet med detta är att illustrera att omfattningen av den påstådda tävlingen i Finland också har resulterat i ett svenskhat, alltså reproduceras narrativet om svenskhat.

Kontrasterande till tendenserna i *Dagens Nyheter*, är den generella tendensen i *Hufvudstadsbladet* istället raka motsatsen, alltså att idén om att Finland skulle se på pandemin som en landskamp med Sverige över vem som får lägst dödstal inte existerar. Upprepade gånger förekommer det formuleringar i materialet från *Hufvudstadsbladet* som aktivt tar avstånd från detta, exempelvis, ”Om någon i Finland känner skadeglädje för att det i Sverige insjuknat fler personer än här i Finland har ju den personen förlorat vettet. Ingen normal människa önskar att någon annan blir sjuk. Coronaviruset är ingen landskamp, utan enbart sorgligt. Människor dör på riktigt”. Genom att argumentera för att det från Svenskfinlands håll inte finns någon allmän förhoppning om fortsatt höga dödstal i Sverige för att den finska strategin ska visas vara den rätta, dekonstrueras därmed även en del av narrativet om svenskhat. Vidare används i *Hufvudstadsbladet* markörer för att indikera Svenskfinlands syn på pandemin som något okontrollerbart och utomstående, snarare än som en tävling, eftersom ”Ingen vet hur framtiden kommer att se ut och vems strategi som i det långa loppet varit bäst”. Det framställs alltså som något som ska tas lärdom av tillsammans för att också kunna ”besegra viruset, tillsammans”. Med andra ord ett annat sätt att dementera att det skulle finnas ett svenskhat i Finland på grund av en landskamp, och indikera att även om Finlands strategi för att bekämpa viruset hittills har visat sig vara mer effektiv än Sveriges, betyder det inte att de inte sörjer med Sverige.

Komparativ slutsats

För att komparativt sammanfatta de generella tendenserna i *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter* kan det konstateras att det är betydligt mycket mer vanligt förekommande i *Hufvudstadsbladet* att överhuvudtaget diskutera pandemin utifrån ett landskampsperspektiv, då det endast förekommer i en av materialtexterna från *Dagens Nyheter*, där det reproduceras. Därmed blir tendensen att narrativet om svenskhat i *Dagens Nyheter* reproduceras med hjälp av denna specifika narrativa tematisering, medan materialet från *Hufvudstadsbladet*, som svar

på detta, avfärdar att Finland önskar större dödlighet i Sverige för att vinna en tävling, och därmed dementerar narrativet om svenskhat i Finland.

4.2.3 Den stängda gränsen

Den stängda gränsen syftar till när Finlands stängda gräns mot Sverige på något sätt används i materialet för att antingen reproducera eller dementera narrativet om svenskhat.

Dementera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
<p>”...gränsen till Sverige finns plötsligt. Det känns nästan ofattbart och det gör mig både ledsen och sorgsen. Samtidigt vet jag att det inte går att motivera en helt öppen gräns just nu” (Text 1)</p> <p>”Vi kunde på torsdagskvällen höra ett unisont ”Äntligen!” ljuda i både Finland och Sverige” (Text 2)</p> <p>”Det kändes överkligt på bägge sidor om gränsen och då kunde ingen ana att det skulle gälla i ett halvt år” (Text 2)</p> <p>”Det är av stor betydelse att gränserna efter sex månader nu kan öppnas igen, stängningen har varit till stort förtret och besvär för många människor i de båda länderna” (Text 2)</p> <p>”...antalet covid-drabbade i Sverige varit på en helt annan nivå än hos oss. Vår regering har inte gjort några undantag för grannländerna och därför har inte heller Sverige klarat de gränser som dragits upp” (Text 2)</p> <p>”...drogs en suck av lättnad efter att den finländska regeringen hade meddelat att reglerna för in- och utresande lättas upp så att normal gränstrafik till bland annat Sverige nu kommer att tillåtas” (Text 2)</p>	<p>”Men det har också drabbat många andra finländare. En vän till mig, med fru i Stockholm och barn i Finland, har inte kunnat veckopendla som normalt under hela våren och sommaren” (Text 5)</p> <p>”Justitieminister Anna-Maja Henriksson säger att hon är mycket lättad, att ”dessa sex månader med gränser mellan Sverige och Finland är en parentes i vår långa historia som vi nu kan lämna bakom oss” (Text 5)</p> <p>”När Finlands regering nu lättar på reserestriktionerna från och med den 19 september är det många som drar en lättnadens suck” (Text 5)</p>
Reproducera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
	<p>”Skulle nu ett helt land hata Sverige? Ja, det var så! Snart fick vi se gränsstängningar och nu har vi som en järnridå i Östersjön” (Text 4)</p> <p>”En man i Tornedalen skulle besöka sina föräldrars grav på den finska sidan av gränsen. Då kom gränspolisens, den finska, och satte handklovar på honom” (Text 4)</p> <p>”En kvinna skulle åka till Finland för att begrava en förälder. Hon har dubbelt medborgarskap. Hon fick inte det. Vad är det som händer?” (Text 4)</p>

I materialet från *Dagens Nyheter* används den stängda gränsen uppreparande för att symbolisera svenskhatet i Finland genom att lyfta speciella incidenter där svenskar exempelvis inte fått resa in i Finland för att begrava en förälder. Med dessa exempel på hur Finland hänsynslöst stängde gränsen för alla svenskar, oberoende dubbelt medborgarskap eller personliga kopplingar till Finland, skapas en reproduktion av narrativet om svenskhat, vilket även blir ännu tydligare i

formuleringen ”Skulle nu ett helt land hata Sverige? Ja, det var så! Snart fick vi se gränsstängningar och nu har vi som en järnridå i Östersjön”.

Däremot ska det även nämnas att bilden, i andra delar av materialet från *Dagens Nyheter*, också är mer nyanserad och lyfter att det begränsade inresandet till Finland ” [...] också drabbat många andra finländare. En vän till mig, med fru i Stockholm och barn i Finland, har inte kunnat veckopendla som normalt under hela våren och sommaren”. I denna bemärkelse kan det snarare konstateras att diskussionen om den stängda gränsen används för att dementera narrativet om svenskhat i Finland genom att lyfta att stängningen inte är önskvärd från Finlands perspektiv men att den snarare är nödvändig för det rådande smittläget. Denna tendens är även dominerande i materialet från *Hufvudstadsbladet* där det onaturliga med gränsen markeras, ” [...] gränsen till Sverige finns plötsligt. Det känns nästan ofattbart och det gör mig både ledsen och sorgsen. Samtidigt vet jag att det inte går att motivera en helt öppen gräns just nu”. Just den stängda gränsens nödvändighet förekommer flera gånger i materialet från *Hufvudstadsbladet*, där den motiveras utifrån att ” [...] antalet covid-drabbade i Sverige varit på en helt annan nivå” och att ”Vår regering har inte gjort några undantag för grannländerna och därför har inte heller Sverige klarat de gränser som dragits upp”, alltså på ett sätt som dementerar narrativet om svenskhat.

En annan tendens som framkommer i *Hufvudstadsbladet*, för att dementera att den stängda gränsen skulle bero på svenskhat från Finlands sida, är att den stängda gränsens långvarighet nämns för att indikera att det inte finns något intresse från Finlands håll att göra den permanent. Genom att halvåret som den var stängd beskrivs i termer som ”stort förtret” och ”overkligt”, samt ”då kunde ingen ana att det skulle gälla i ett halvt år”, framhävs också en längtan från Finlands håll efter att återgå till det normala. I det material som publicerades efter att gränsen återigen öppnades finns det några tydliga likheter i hur det mottogs i *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*, nämligen med lättnad. Formuleringarna i båda tidningarna är sig lika, i *Dagens Nyheter* framhävs att det är ”många som drar en lättnadens suck” och att någon är ”mycket lättad”, vilket även reflekteras i *Hufvudstadsbladet* där det ”drogs en suck av lättnad”. Denna tendens kan kopplas till det som nämnts ovan om hur den stängda gränsen har drabbat alla och att återföreningen är efterlängtd från båda håll, alltså dementerar det snarare narrativet om svenskhat än reproducerar det.

Komparativ slutsats

Skillnaderna mellan hur den stängda gränsen används i förhållande till narrativet om svenskhat, i *Dagens Nyheter* och *Hufvudstadsbladet*, kan sammanfattas som följande, trots att det förekommer att den stängda gränsen omtalas i bemärkelsen att dementera svenskhatet i Finland i båda tidningarna, är det endast i *Hufvudstadsbladet* som denna användning är den dominerande. I *Dagens Nyheter* förekommer både denna form samt den motsatta, alltså att den stängda gränsen är orsakat av svenskhatet och därmed ges det här utrymme för både reproduktion och demontering av narrativet om svenskhat i Finland.

4.2.4 Rädslan för svenska smittspridare

I denna narrativa tematisering inkluderas de tillfällen i materialet där rädsla på något sätt används för att antingen dementera eller reproducera narrativet om svenskhat i Finland.

Dementera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
<p>”Det är inget mot Sverige, utan endast för att stävja coronavirusets spridning” (Text 1)</p> <p>”jag har inte sett något hat mot Sverige. Däremot finns en rädsla för coronaviruset hos många. Men att vara oroad är inte detsamma som hat eller mobbning” (Text 1)</p> <p>”Men en överväldigande majoritet av finländarna är nog ändå bara ledsna över att ett virus har medfört så mycket begränsningar i våra liv, i våra naturliga kontakter och att det har skördat så många liv” (Text 1)</p> <p>”Sveriges mera öppna strategi i hanteringen av viruset har skapat osäkerhet och rädsla i Finland” (Text 3)</p> <p>”Tyvärr finns det så klart människor som på internetforum häver ur sig saker, om Sverige, corona och annat, eller som leker privatdetektiver” (Text 1)</p> <p>”Svenskar har rentav upplevt ett aggressivt bemötande från finländsk sida. Det är säkert en missuppfattning och misstolkning av de signaler regeringen i Finland har sänt genom sina i jämförelse med hela EU stränga regler” (Text 2)</p>	
Reproducera	
<i>Hufvudstadsbladet</i>	<i>Dagens Nyheter</i>
<p>”Sveriges mera öppna strategi i hanteringen av viruset har skapat osäkerhet och rädsla i Finland” (Text 3)</p>	<p>”Det har onekligen funnits en viss ”svenskskräck” – jag har hört rapporter om finskspråkiga i östra Finland som hoppat till när de hört finlandssvenska, i tron att det handlat om rikssvenska superspridare” (Text 5)</p> <p>” ”Alla rikssvenskar i karantän!” Så lyder rubriken på en insändare i Österbottens Tidning i slutet av maj. En läsare har sett en svenskregistrerad bil på parkeringen till det närmaste storköpet i staden Jakobstad” (Text 6)</p> <p>”...alla är inte så välkomnande. Nyligen framkom att de senaste veckornas nya fall av coronasmitta vid Vasa sjukvårdsdistrikt samtliga kan härledas till Sverige” (Text 6)</p>

	”På public service-bolaget Yles sidor hade kommentarsfälten fyllts av finlandssvenskar som rapporterade om var man hade sett bilar med svenska registreringsnummer” (Text 4)
--	--

Det som till viss mån är kärnan av narrativet om svenskhat är olika rapporter om hur svenskar behandlas i Finland under pandemin, detta är också en bild som på olika sätt tydligt reproduceras i materialet från *Dagens Nyheter*. ”Det har onekligen funnits en viss ”svenskskräck” – jag har hört rapporter om finskspråkiga i östra Finland som hoppat till när de hört finlandssvenska, i tron att det handlat om rikssvenska superspridare”, är ett exempel på hur berättelser om hur det svenska bemöts i Finland under pandemin och som reproducerar narrativet om svenskhat. Däremot är det inte helt svart eller vitt eftersom benämningen ”rikssvenska superspridare” förekommer, det som reproduceras är därmed inte förekomsten av ett allmänt svenskhat i Finland baserat endast på nationalitet, utan snarare att den allmänna föreställningen som finländare har av svenskar är att alla svenskar är smittspridare. Alltså skulle det kunna tolkas som att denna formulering både reproducerar och till viss mån dementerar narrativet om svenskhat.

I *Hufvudstadsbladet* är formuleringarna mer tydligt dementerande av narrativet om svenskhat, eftersom i flera fall är formulerade som svar på huruvida det finns ett svenskhat i Finland. Två exempel på detta är, ”jag har inte sett något hat mot Sverige. Däremot finns en rädsla för coronaviruset hos många. Men att vara oroad är inte detsamma som hat eller mobbning”, och ”Det är inget mot Sverige, utan endast för att stävja coronavirusets spridning”. I båda dessa exempel förflyttas fokus från hat mot svenskar i allmänhet, till rädsla för ett virus som är vanligare förekommande i Sverige än i Finland. Alltså dementeras att de fall där svenskar under pandemin har känt sig särbehandlade eller dömda i Finland, skulle bero på ett allmänt svenskhat. Däremot kan det likt det resonemang ovan om materialet i *Dagens Nyheter*, även i *Hufvudstadsbladet* tolkas att formuleringar som ”Sveriges mera öppna strategi i hanteringen av viruset har skapat osäkerhet och rädsla i Finland”, till viss mån även reproducerar en bild av svenskar som superspridare, vilket i sin tur kan leda till att svenskar blir sämre mottagna i Finland på grund av att det finns en rädsla av att de ska sprida Covid-19 i Finland.

Komparativ slutsats

Inom denna narrativa tematisering är skillnaderna mellan tidningarna stora, för att generalisera kan det påstås att rädslan för viruset i Finland, i *Dagens Nyheter* tenderar att omskrivas på ett sätt som reproducerar narrativet om svenskhat, medan det i *Hufvudstadsbladet* omskrivs för att dementera samma narrativ. Däremot förekommer det även några likheter när det vid några tillfällen i båda tidningar görs en distinktion mellan svenskar i allmänhet, och rädslan för just smittspridningen de eventuellt kan orsaka. Alltså där narrativet om svenskhat i allmänhet till viss mån dementeras, eftersom det finska bemötandet mot svenskar endast beror på att smittspridningen är större i Sverige än vad den är i Finland.

5. AVSLUTANDE DISKUSSION

Den avslutande diskussionen består av en sammanfattning av resultaten från analysen som kopplas till det som introducerades i kapitlet Historisk bakgrund och teori. Syftet är att diskutera hur narrativet om svenskhat i Finland dementeras eller reproduceras i *Hufvudstadsbladet* och *Dagens Nyheter*, samt hur detta kan kopplas till synen de två länderna har på sitt grannland.

Som det framkommit i analysen är det som framförallt präglar texterna från *Hufvudstadsbladet* deras övergripande tendens att, med de narrativa tematiseringar som studerats, dementera narrativet om svenskhat i Finland. Det som diskuterades i den historiska bakgrundskontextualiseringen om Svenskfinlands kopplingar till Sverige, den svenska kulturen, och det svenska språket, är just det som används i materialet från *Hufvudstadsbladet* för att markera närheten till Sverige. Tendensen att dementera narrativet om svenskhat i Finland med hänvisningar till hur viktig relationen till Sverige är för Svenskfinland, skulle kunna tolkas indikera att det i Svenskfinland även finns en generellt positiv syn på Sverige, och relationen med Sverige. I resultaten framkommer det vidare att Sverige ofta beskrivs i familjära termer som en bror, eller bästa vän, vilket visar på Sveriges roll som en av de viktigaste relationerna för Svenskfinland. Den historia som länderna delar, både under tiden som de var ett land, men framförallt under 1900-talets olika migrationsvågor från Finland till Sverige, visar på den viktiga roll som någon form av beskyddare som Sverige har spelat för Finland, och inte minst Svenskfinland, under krig och dålig ekonomi.

Likt Andersons teori om föreställda gemenskaper, och Hylland Eriksens teori om föreställningar om den Andre, skulle det kunna argumenteras att det även i materialet framhävs att den finländska, eller finlandssvenska, nationella identiteten till stor del förhåller sig till föreställningen av Sverige och föreställningen av relationen till Sverige. Med andra ord har Sveriges historia som ett nära land till Finland, inte minst geografiskt utan även kulturellt, samarbetsmässigt och demografiskt med rörligheten mellan länderna, resulterat i en stark koppling till Sverige som påverkat hur Finland ser ut idag, vilket också gör Sverige till ett viktigt land för Finland. Dessutom, som Vihavainens nämner, skapar denna kulturella, historiska och språkliga närhet en svårighet i att göra en tydlig distinktion mellan vi och dem i

den finländska kontexten, eftersom gränsen mellan det rikssvenska och det finlandssvenska inte alltid är tydlig.

Till skillnad från de enhälliga resultaten från *Hufvudstadsbladet*, visar analysen av *Dagens Nyheter* att de narrativa tematiseringar som studerats är mer olika, då de vid olika tillfällen både förekommer i syfte att dementera och reproducera narrativet om svenskhat i Finland. Kopplat till det som framkommit ur den kontextualiserande delen av arbetet, skulle detta kunna tolkas som att det i Sverige inte finns samma känslor av historisk tacksamhet gentemot Finland som vice versa. Däremot skulle reproduktionen av narrativet snarare kunna diskuteras baserat på att de gånger under historien som Sverige har stöttat Finland genom att exempelvis ta emot flyktingar från kriget, och att detta kombinerat med Finlands restriktiva restriktioner gentemot Sverige under pandemin, resulterat i en skapad känsla av otacksamhet i Sverige. Med andra ord rubbades den förväntning, som framkom i materialet om att relationen till Finland bygger på ömsesidig stöttning, under pandemin när Finland bland annat höll gränsen till Sverige stängd i ett halvår. Frustrationen som detta resulterade i kan därmed vara en förklaring till att narrativet om svenskhat reproducerades i *Dagens Nyheter* i större utsträckning än i *Hufvudstadsbladet*. Detta skulle även kunna tolkas indikera att Finland inte, i samma utsträckning som Sverige för Finland, är det enskilt viktigaste landet för Sverige. Kopplat till teorierna om föreställda gemenskaper och föreställningar om den Andre, kan det vidare konstateras att den svenska nationella identiteten inte är lika beroende av föreställningen av den finländska, som den finlandssvenska är av den svenska.

Däremot visar resultaten från *Dagens Nyheter* att det finns delar av materialet som också dementerar narrativet om svenskhat i Finland, vilket indikerar att även om relationen till Finland inte är den enskilt viktigaste, är det ändå en viktig relation för Sverige. Detta kan vidare förstås ur kontexten av andelen av den svenska befolkningen med rötter i Finland, samt det finska språkets ställning som ett av de två vanligaste modersmålen i Sverige. Dessutom syns det även tydligt i gränsregionen Tornedalen, där den vardagliga rörligheten mellan länderna var stor och nationsgränsen nästintill obetydlig innan pandemin, att det finns en närhet till Finland som är av stor betydelse för delar av den svenska befolkningen. Därmed skulle det, trots förekomsten av viss reproduktion av narrativet om svenskhat i Finland i *Dagens Nyheter*, kunna argumentera

för att den generella synen på Finland och relationen till Finland är positiv och något som värdesätts även från Sveriges sida.

För att avslutningsvis återkoppla till studiens primära syfte, kan det konstateras att de största likheterna mellan hur narrativet behandlas i de två tidningarna är att det i huvudsak dementeras med hjälp av de olika narrativa tematiseringarna. Vidare är den största skillnaden därmed att det i *Dagens Nyheter*, till skillnad från i *Hufvudstadsbladet*, även förekommer att de används för att reproducera narrativet om svenskhet i Finland. I återkoppling till studiens sekundära syfte kan det med analysresultaten, den historiska bakgrundskontextualiseringen och teorierna, konstateras att den generella bilden av relationen till grannlandet både i Svenskfinland och Sverige är positiv, och något som värdesätts. Däremot kan det även konstateras att Finland är inte lika närvarande i den svenska nationella identiteten som Sverige är i den finlandssvenska, vilket innebär att även förhållningen till Sverige och det svenska är mer dominerande i Svenskfinland än vad förhållningen till Finland och det finländska är i Sverige.

6. FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING

Studien har behandlat en begränsad del av ett relativt outforskat akademiskt fält, nämligen dels bilden av grannlandet och relationen mellan Svenskfinland och Sverige, dels hur pandemin kan ha påverkat denna bild. För att i framtiden utveckla det som påbörjats i denna studie, hade det förslagsvis kunnat göras genom en mer omfattande komparativ analys, med bredare analytiskt material med även finskspråkiga tidningar för att göra studien representativ för hela Finland. Vidare skulle nästa steg kunna vara att fler perspektiv än narrativet om svenskhat inkluderas i studien för att bidra med en bredare bild av hur relationen mellan Finland och Sverige reflekteras i ländernas respektive medietexter idag. Avslutningsvis skulle även en komparativ studie kunna genomföras med fokus på hur relationen mellan länderna märkbart har förändrats eller bestått efter konsekvenserna från pandemin är färdigetablerade.

BIBLIOGRAFI

Primärkällor

Kronman, Gunvor. ”En majoritet av finländarna ser Sverige som viktigaste samarbetspartnern i världen”. *Hufvudstadsbladet*, 11 september, 2020.

Löfström, Mats. ”Corona är ingen landskamp”. *Hufvudstadsbladet*, 13 juni, 2020.

Rissanen, Päivi. ”Svenskhatet i Finland gör att jag inte vill åka till mitt gamla hemland”, *Dagens Nyheter*, 25 augusti, 2020.

Tier, Philip. ”Många drar en lättnadens suck”. *Dagens Nyheter*, 12 september, 2020.

Tier, Philip. ”Svenska bilar väcker oro i Finland”. *Dagens Nyheter*, 30 maj, 2020.

Westerlund, Tommy. ”Finsk-svensk återförening – äntligen!”, *Hufvudstadsbladet*, 12 september, 2020.

Tryckta sekundärkällor

Allardt, Erik. ”De språkliga minoriteterna i Väst-Europa och finlandssvenskarna”. I *Svenskt i Finland 1 studier i språk och nationalitet efter 1860*, redigerad av Max Engman och Henrik Stenius, 25-41. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland, 1983.

Appelgren, Stig. ”Finlandssvenskar”. I *Det mångkulturella Sverige: en handbok om etniska grupper och minoriteter*, redigerad av Ingvar Svanberg och Harald Runblom, 87-94. Stockholm: Gidlund, 1989.

De Geer, Eric och Wande, Erling. ”Finnar”. I *Det mångkulturella Sverige: en handbok om etniska grupper och minoriteter*, redigerad av Ingvar Svanberg och Harald Runblom, 94-109. Stockholm: Gidlund, 1989.

Denk, Thomas. *Komparativ metod – förståelse genom jämförelse*. Lund: Studentlitteratur, 2002.

Ejvegård, Rolf. *Vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur, 1996.

Elmgren, Ainur. *Den allrakäraste fienden: Svenska stereotyper i finländsk press 1918-1939*. Lund: Sekel bokförlag, 2008.

Hellspong, Lennart. *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur, 2001.

Hydén, Lars-Charter. "De otaliga berättelserna". I *Att studera berättelser. Samhällsvetenskapliga och medicinska perspektiv*, redigerad av Lars-Charter Hydén och Margareta Hydén, 9–29. Stockholm: Liber AB, 1997.

Hylland Eriksen, Thomas. *Rötter och fötter: identitet i en föränderlig tid*. Nora: Nya Doxa, 2004.

Johansson, Anna. *Narrativ teori och metod*. Lund: Studentlitteratur, 2005.

Jungar, Ann-Cathrine. "Svenskhatet". *Hufvudstadsbladet*. 30 augusti, 2020.

Klinge, Matti. "Alla finnar är svenskar". I *Svenskt i Finland I studier i språk och nationalitet efter 1860*, redigerad av Max Engman och Henrik Stenius, 42-49. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland, 1983.

Mishler, Elliot G. "Modeller för berättelseanalys". I *Att studera berättelser. Samhällsvetenskapliga och medicinska perspektiv*, redigerad av Lars-Charter Hydén och Margareta Hydén, 63–126. Stockholm: Liber AB, 1997.

Parkvall, Mikael. *Språken: Den nya mångfalden*. Göteborg: Makadam förlag, 2019.

Robertson, Alexa. "Narrativanalys". I *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, redigerad av Göran Bergström och Kristina Boréus, 219–263. Lund: Studentlitteratur, 2005.

Vihavainen, Timo (red.). *Venäjän kahdet kasvot: Venäjä-kuva suomalaisen identiteetin rakennuskivenä*. Helsingfors: Edita Publishing Oy, 2004. Sammanfattad i Elmgren, Ainur. *Den allrakäraste fienden: Svenska stereotyper i finländsk press 1918-1939*. Lund: Sekel bokförlag, 2008.

Özkirimli, Umut. *Theories of Nationalism: A critical introduction*. London: Palgrave Macmillan, 2010.

Elektroniska sekundärkällor

Angevall, Ola. "Working Papers in Sociology". Linnæus University, 2014. <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:954189/FULLTEXT01.pdf>.

Friman, Emil och Wirén, Victoria. ""Jag har aldrig känt mig så ovälkommen i mitt hemland" – svenska resenärer i Finland blir utpekade på sociala medier". *Yle*, 28 juli, 2020. <https://svenska.yle.fi/artikel/2020/07/28/jag-har-aldrig-kant-mig-sa-ovalkommen-i-mitt-hemland-svenska-resenarer-i-finland>.

Johansson, Alf W. och Sundin, Staffan. "Dagens Nyheter". *Nationalencyklopedin*, [u.å.]. Hämtad 5 maj, 2021, <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/dagens-nyheter>.

Kommunförbundet. "Tvåspråkiga kommuner", 2 november, 2020. <https://www.kommunforbundet.fi/kommuner-och-samkommuner/tvasprakiga-kommuner>.

Kuosmanen, Jari. "Finnkampen: en studie av finska mäns liv och sociala karriärer i Sverige". Diss., Göteborgs universitet, 2001. <http://hdl.handle.net/2077/9598>.

minoritet.se. "Förvaltningsområdena växer stadigt". Senast uppdaterad 19 maj, 2020. <https://www.minoritet.se/1057>.

minoritet.se. "Kommuner i förvaltningsområdet för finska". Senast uppdaterad 20 oktober, 2020. <https://www.minoritet.se/omraden-for-finska>.

minoritet.se. "Kommuner i förvaltningsområdet för meänkieli". Senast uppdaterad 20 oktober, 2020. <https://www.minoritet.se/3505>.

Nationalencyklopedin. "Finland", [u.å.]. Hämtad 2 maj, 2021, <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/finland>.

Nationalencyklopedin, "Hufvudstadsbladet", [u.å.]. Hämtad 5 maj, 2021, <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hufvudstadsbladet>.

Parkvall, Mikael. *Sveriges språk – vem talar vad och var?*. Stockholm: Institutionen för lingvistik, Stockholms universitet, 2009. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn%3Anbn%3Ase%3Asu%3Adiva-28743>.

Språklag, 423/2003. Hämtad 2 maj, 2021,
[https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423?search\[type\]=pika&search\[pika\]=Spr%C3%A5klag](https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423?search[type]=pika&search[pika]=Spr%C3%A5klag).

Storå, Nils. "Svenskfinland". *Nationalencyklopedin*, [u.å.]. Hämtad 2 maj, 2021, <http://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/svenskfinland>.

SVT Nyheter. "Finland stänger snart gränserna", 17 mars, 2020.
<https://www.svt.se/nyheter/snabbkollen/finland-stanger-snart-granserna>.

Tornio stad, "Tornio Haparanda – gränssamarbete", hämtad 2 maj, 2021.
<https://www.tornio.fi/sv/staden-och-forvaltning/information-om-tornea/torniohaparanda-granssamarbete/>.

Walk, Kerry. "How to Write a Comparative Analysis". Harvard University. Hämtad 26 april, 2021. <https://writingcenter.fas.harvard.edu/pages/how-write-comparative-analysis?fbclid=IwAR0OGUQoEO5U8H3FR0mK2bpJ1fHR227D88dbXWWgUz9Gv1DSRh7cWk0e28>.